

## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3423/2020. (XI. 26.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.480/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók, a Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság és a Magyar Szocialista Párt, jogi képviselőik útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Pfv.VI.21.480/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mivel az véleményük szerint ellentétes az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésével, az R) cikk (2) bekezdésével, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével és a 28. cikkel.
- [2] 1.1. A Politikatörténeti Intézet Közhasznú Nonprofit Kft., valamint jogelődjei (a továbbiakban: indítványozó1.) a Budapest V. kerület Alkotmány u. 2. szám alatti műemlék ingatlan egy részének ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati jog jogosultjai voltak. A fenti ingatlan hányadrész az alkotmányjogi panasszal érintett előzményi peres eljárásban az I. rendű felperes Magyar Állam tulajdonát képezte, a kezelői jog részben a Néprajzi Múzeumot, részben a II. rendű felperest a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-t illette meg. A kezelői jog keletkezését illetően a perbeli tényállás szerint a Magyar Köztársaság Kormánya a Magyar Szocialista Párttal (a továbbiakban: indítványozó2.) 1989. november 24-én kötött megállapodásban felajánlotta, hogy a Párttörténeti Intézet levéltára és könyvtára maradjon meg a jelenlegi e célra kialakított épületében és az épületrész kezelői jogáról készüljön írásbeli megállapodás. A Minisztertanács az 1989. december 2-án hozott 3345/1989. számú határozatában egyetértett azzal, hogy a Magyar Szocialista Párt levéltára és könyvtára változatlanul az addig használt helyiségekben kerüljön elhelyezésre és a kezelői jogot az indítványozó2.-re ruházta át. Az indítványozó2. mint kezelő és az indítványozó 1. mint használó 1990. május 31-én kötött megállapodást, amelyben a kezelő az indítványozó1. javára a kezelt épületrészre ingyenes használati jogot alapított határozatlan időtartamra, a levéltár és a könyvtár elhelyezése céljából. A felek a szerződésben a használati jog jogalapjaként az akkor hatályos Polgári Törvénykönyv korlátolt dologi jogok körébe tartozó használati jogra hivatkozás mellett, a földről szóló 1989. évi XIX. törvénnyel módosított 1987. évi I. törvény módosításáról szóló 1989. évi XXI. törvény 2. §-a szerinti használati jog átengedését határozták meg és megállapították, hogy a használatba adott épületrész a helyiséggazdálkodásról szóló 19/1984. (IV. 15.) MT rendelet (a továbbiakban: Hr.) szerint művelődési, oktatási célokat szolgál. 1996. január 29-én az I. rendű felperes képviseletében a Kincstári Vagyoni Igazgatóság és az indítványozók közös nyilatkozatban megállapították, hogy a kezelői jog az MSZMP Központi Bizottságáról jogutódlás jogcímén 1989. október 7-én az indítványozó2.-re szállt át, továbbá az indítványozók között létrejött szerződésben alapított használati jog 1990. május 31-én keletkezett. A társadalmi szervezetek kezelői jogának megszüntetéséről szóló 1990. évi LXX. törvény (a továbbiakban: Tásztv.) a társadalmi szervezetek kezelői jogát – részben – ingyenes használati joggá alakította át, és az érintett ingatlanok kezelője a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (a továbbiakban: KVI) jogelődje, a Pénzügyminisztérium Zártolt Állami Vagyont Kezelő és Hasznosító Intézménye lett. A Tásztv. 4. §-a alapján e változás nem érintette harmadik személyeknek az érintett ingatlanokon fennálló jogait, így az indítványozó1. használati jogát sem.
- [3] A kezelői jog és a használat joga bejegyzése érdekében a szerződő felek által előterjesztett közös kérelem tárgyában hozott földhivatali határozatokat a bíróság 1996. február 6-án meghozott ítéletével hatályon kívül helyezte és az ingatlan-nyilvántartási hatóságot a szükséges körben új eljárásra kötelezte. Indokolása szerint a keresetet csak az indítványozó2. kezelői jogának bejegyzése tekintetében ítélte alaposnak. A keresetet az indítványozó1. használati jogának a bejegyzése tekintetében arra hivatkozással utasította el, hogy a használat joga alapításának kapcsán az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésben a felek nem állapodtak meg, a jogot a Hr.

alapján hozták létre, amely az ingatlan-nyilvántartásba nem volt bejegyezhető. A használati jog bejegyzése iránt az I. rendű felperes képviseletében a Kincstári Vagyoni Igazgatóság és az indítványozó2., valamint az indítványozó1. 1996. március 20-án újabb megállapodást kötöttek, melyben hivatkoztak az 1990-ben kötött szerződésre, valamint a Tásztv.-re is. Ebben a megállapodásban a felek célja a használati jog ingatlan-nyilvántartási bejegyzése volt, így a megállapodás szerint – többek között – a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, mint az ingatlan Tásztv. szerinti kezelője hozzájárult az 1990. május 31-i szerződés alapján az indítványozó1. javára az akkor hatályos Polgári Törvénykönyvön alapuló korlátozott dologi jogként szabályozott használat jogának a bejegyzéséhez. A Fővárosi Földhivatal a szerződés szerinti használati jogot bejegyezte az ingatlan-nyilvántartásba.

- [4] 1.2. Az ingatlan tulajdonosa és a vagyonkezelő 2016-ban keresettel kérték a használati jog alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségének megállapítását, mert álláspontjuk szerint a szerződés semmis, mivel jogszabályba ütköző volt, továbbá kérték, hogy a bíróság rendelje el a használati jog ingatlan-nyilvántartásból való törlését. Az első fokon eljáró bíróság – megismételt eljárásban – a keresetet elutasította. Az 1990. május 31-i szerződés érvényességéről kialakított álláspontja szerint a kezelői jog az MSZMP-t illethette, jogutódjaként az indítványozó2. eljárhatott, a kezelői jogot a Minisztertanács határozatai alapján ingatlan-nyilvántartási bejegyzés nélkül megszerezte, mert a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény vizsgált időszakban hatályos 40. § (2) bekezdés alapján a Minisztertanács az államigazgatás körébe tartozó bármely ügyben közvetlenül intézkedhetett. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a bejegyzés alapja az 1996. március 20-án kötött megállapodás, mivel a bejegyzésről az 1990. május 31-én kötött korábbi megállapodás nem rendelkezett. A felek szándéka az 1996-ban kötött újabb megállapodás megkötésével az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre vonatkozó szerződéses rendelkezés pótlása volt. Az 1990. május 31-i megállapodást az állami vagyonkezelő jóváhagyhatta, a jog bejegyzéséhez hozzájárulhatott.
- [5] A másodfokon eljáró bíróság a felperesek fellebbezése folytán hozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az indítványban érintett jogkérdésekben helybenhagyta. A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria megállapította, hogy a használati jog bejegyzésének alapjául szolgáló 1996. március 20-án kötött szerződés érvénytelen, mert a Tásztv. 6. § (2) bekezdésébe ütközik. A Tásztv. rendelkezései szerint, a Pénzügyminisztérium Zártolt Állami Vagyont Kezelő és Hasznosító Intézmény kezelésébe került ingatlanok nem terhelhetők meg. E törvényi tilalom alapján a Kincstári Vagyoni Igazgatóságnak nem volt jogi lehetősége arra, hogy az indítványozó1. javára megállapodással az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető, dologi jogi hatályú használati jogot engedjen, és ezzel az ingatlant megterhelje. A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott Pfv. VI.21.480/2018/11. számú ítéletével elrendelte a semmis szerződés alapján bejegyzett használati jog törlését. Az indítványozó1. használati jogát illetően a Kúria megállapította, hogy a megállapodáskor hatályos jogszabályok szerint a felek kötelmi hatályú használatban állapodhattak meg, így az indítványozó1. ingyenes, határozatlan időre szóló használatra vonatkozó jogviszonyát tartalmilag – az ahhoz legközelebb álló – haszonkölcsön szerződésnek minősítette.
- [6] 1.3. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz és az alkotmányjogi panasz benyújtásával egyidejűleg perújítási eljárást kezdeményeztek, melyet az első és másod fokon eljáró bíróságok elutasítottak, arra hivatkozva, hogy a kérelmükben lényegében a Kúria jogerős ítéletének jogi álláspontját vitatták.
- [7] Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria ítélete sérti egyrészt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett jogbiztonság követelményét, az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, továbbá az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot. Az indítványozók a jogbiztonság és az R) cikk (2) bekezdésének sérelmét abban látják, hogy a Kúria ítéletében a használati jog törlését a Tásztv. 6. § (2) bekezdésére alapította, és figyelmen kívül hagyta a Tásztv. hatálybalépése óta az állami tulajdon megterhelését illetően történt azon jogszabályváltozásokat, amelyek az indítványozók 1996-ban kötött megállapodására irányadóak voltak. Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria a perjogi szabályok által biztosított lehetőségeken jelentősen túlterjeszkedve hozott döntést, és az indítványozók által támadott ítélet olyan jogszabályon alapul, mely az adott ügyben nem alkalmazható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan az indítványozók szerint a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának sérelmét jelenti az, hogy a Kúria az Inytv. rendelkezéseit egy, a hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyra alkalmazta. Álláspontjuk szerint több különböző jogsérelem együttes fennállása miatt sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joguk is. Egyrészt azért, hogy az ügyben három ítéletet és egy hatályon kívül helyező végzést hozott a bíróság, másrészt a Kúria csak a felülvizsgálati eljárásban hivatkozott a Tásztv. 6. § (2) bekezdésben foglalt szabályára, így

érdemben nem tudtak jogorvoslattal élni a Kúria ítélete ellen. Harmadrészt az indítványozók szerint a Kúriának az a jogi álláspontja, mely a kereseti kérelmen túlterjeszkedve, önkényesen a Tásztv.-re hivatkozott a használati jog törlésekor és nem indokolta meg érdemben a speciális jogszabályok és jogszabályi változások alkalmazásának mellőzését szintén a tisztességes bírósági eljáráshoz való joguk – valamint az Alaptörvény 28. cikkének – sérelmét eredményezte. Véleményük szerint sérült az tulajdonhoz való joguk is, mert a használati jog alkotmányos tulajdonvédelem alatt áll, és a Kúria a használati jog törlésével szinte teljes mértékben, kártalanítás nélkül elvonta az indítványozó2. használati jogát.

- [8] 2. Az Abtv. 56. § alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörben vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételeket. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, melyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az indítványozók a Kúria támadott felülvizsgálati ítéletét – jogi képviselőik útján – 2018. december 13-án vették kézhez. Az első fokon eljáró bíróságnál 2019. február 7-én előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványuk az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt törvényi határidőn belül került előterjesztésre. Az indítványozók a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, a Kúria támadott felülvizsgálati ítéletével szemben további rendes jogorvoslat nem volt igénybe vehető.
- [10] Az indítványozók indítványukban megjelölték az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, az Abtv. 27. §-a szerinti panaszt terjesztettek az Alkotmánybíróság elé. Az indítványozók megjelölték az indítványukkal támadott bírói döntést, a Kúria Pfv. VI.21.480/2018/11. számú felülvizsgálati ítéletét támadták. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény azon rendelkezéseit, amelyeket az indítványozók szerint a támadott bírói döntés megsértett. E körben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, az R) cikk (2) bekezdésének, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének a XXIV. és XXVIII. cikk (1) bekezdésének, a 28. cikkének, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állították. Az indítványozók indokolták, hogy a támadott bírói döntést miért tartják ellentétben állónak az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel, továbbá kérték annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [11] Az indítványozó1. nonprofit közhasznú gazdasági társaság, az indítványozó2. politikai párt, mindkét indítványozó jogi személyiséggel rendelkező szervezet, így figyelemmel az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésében foglaltakra is, jogosultak az Abtv. 27. §-ában foglalt alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [12] Az indítványozók az alkotmányjogi panasz alapjául fekvő peres eljárásban alperesként vettek részt, ezért érintetteknek tekinthetők.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozóknak Alaptörvényben biztosított jogaik sérelmére kell az alkotmányjogi panaszban hivatkozni. Az Alaptörvény 28. cikke a rendes bíróságok számára tartalmaz alaptörvényi kötelezettséget arra, hogy a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikke nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogának, arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3190/2018. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ugyanígy nem alapítható az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben foglalt jogátlamiság elvont fogalmára valamint az R) cikk (2) bekezdésére sem {3165/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [20]; 3139/2018. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [14] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is irányadónak tekinti azt a következetes gyakorlatát, amelynek értelmében az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül. „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó



nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására [...]” {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}

- [17] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy az indítványozók az alkotmányjogi panaszban nem állítottak olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, így a panasz befogadását és érdemi elbírálását lehetővé tenné. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján arra a megállapításra jutott, hogy Az indítványozók a Kúria alkotmányjogi panasszal támadott felülvizsgálati ítéletében foglalt jogértelmezést, az alkalmazott (illetve a nem alkalmazott) jogszabályi rendelkezéseket, valamint az érvénytelenség körében a Kúria által meghatározott jogkövetkezményt vitatták, azaz olyan jogszabály értelmezési és alkalmazási kérdésben várták el a Kúria felülvizsgálati ítéletének a felülmérlegelését és annak megváltoztatását, amelyben jogi álláspontjuk eltért a Kúria felülvizsgálati ítéletében részletesen kifejtett jogi álláspontjától. Az Alkotmánybíróság Az indítványozók által felhívott egyes alaptörvényi rendelkezések állított sérelmével kapcsolatban a fenti következtetését az alábbi megállapításaira alapozta.
- [18] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság állított sérelmével összefüggésben az indítványozók sem vitatták azt, hogy az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében ezen alaptörvényi rendelkezésre *in abstracto* nem alapítható alkotmányjogi panasz. E körben az indítványozók kifogásolták, hogy a Kúria a felülvizsgálati ítéletében *lex specialis*-ként nem alkalmazta az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és az ahhoz kapcsolódó egyes törvényi rendelkezések módosításáról szóló 1995. évi CV. törvény (a továbbiakban: Áhtmód.) egyes, az indítványozók indítványában tételesen megjelölt rendelkezéseit. Véleményük szerint ez vezetett arra, hogy a Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletében úgy alkalmazta a Tásztv. 6. § (2) bekezdését, hogy azzal kizárta a vagyonkezelő KVI jogosultságát arra, hogy a perbeli ingatlanhányad tekintetében gyakorolhassa a használati jog alapítására vonatkozó jogát. Az indítványozók szerint a Kúria nem alapíthatta volna a felülvizsgálati ítéletét a Tásztv. 6. § (2) bekezdésére, mivel álláspontjuk szerint az nem volt alkalmazható a felülvizsgálati ítélet alapjául fekvő jogvitás ügyben. Az indítványozók szerint a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelemben, illetve ellenkérelemben foglaltakon, és figyelmen kívül hagyta a régi Ptk. 4. §-ában foglalt jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét valamint a szerződéses jogviszonyokban a felek együttműködési kötelezettséget. Az indítványozók szerint a Kúria önkényesen nem alkalmazta a felülvizsgálati ítélet alapjául fekvő jogvitás ügyre szerintük irányadó jogszabályi rendelkezéseket és ezt nem is indokolta. Az Alkotmánybíróság az indítványozók fenti érveivel összefüggésben a jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy a felülvizsgálati ítélet alapjául szolgáló jogvitás ügyben az alkalmazandó jog megválasztása és annak értelmezése a rendes bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság e körben fő szabály szerint nem vizsgálhatja felül a rendes bíróságok döntéseit. Az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra is, hogy a vizsgált ügyben az indítvány olyan kirívó, *contra legem* törvényértelmezést sem vetett fel, amely a Kúria támadott felülvizsgálati ítéletével összefüggésben felvetettette volna a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét {3115/2016. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [29]; 3322/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [19] Az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését a visszamenőleges hatályú jogalkalmazás tilalmának a sérelme miatt is felhívták. E körben azt kifogásolták, hogy a Kúria olyan törvényi rendelkezés, az Inyvtv. 62. § (1) bekezdés aa) pontja alapján látta elrendelhetőnek az indítványozó1. ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati jogának törlését, ami a hatálybalépése előtti időpontban létrejött és a jogvitás ügy alapjául fekvő jogügyletre nem lett volna alkalmazható. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma mellett, a visszamenőleges hatályú jogalkalmazás tilalmára is alapítható az Abtv. 27. §-ban foglalt alkotmányjogi panasz {3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [32]–[33]}. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozók érvei alapján a Kúria panasszal támadott felülvizsgálati ítélete tekintetében a visszamenőleges hatályú jogalkalmazás tilalmának állított sérelme nem vetette fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését. Annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felperesek törlési keresetének az érdemi elbírálása során alkalmazható volt-e az Inyvtv. 62. § (1) bekezdésének aa) pontjában foglalt törvényi rendelkezés a rendes bíróság hatáskörébe tartozott, ebben a kérdésben a rendes bíróság törvényértelmezését az Alkotmánybíróság nem bírálhatta felül. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy a Kúria a panasszal támadott felülvizsgálati ítéletének az indokolásában (Indokolás [22] bekezdés) megállapította, hogy az eljáró bíróságok a törlési keresetet az abban megjelöltek szerint tévesen bírálták el az Inyvtv. 30. §-a szerint. A Kúria megállapítása szerint a perben

a keresetlevél benyújtásakor hatályos Inyvt. 62. § (1) bekezdése volt irányadó, figyelemmel az Inyvt. 91. § (1) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezésre.

- [20] Az Alkotmánybíróság az indítványozók érvei alapján nem látta igazottnak azt sem, hogy a Kúria támadott felülvizsgálati ítélete az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati joggal összefüggésben felvetette volna a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében a jogorvoslathoz való alapjog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslatokra terjed ki, nem terjed ki a rendkívüli jogorvoslatként igénybe vehető felülvizsgálati kérelemre {3010/2018. (I. 22.) AB végzés, Indokolás [17]}. Mindemellett a vizsgált ügyben az indítványozók nem voltak elzárva a rendes jogorvoslat lehetőségétől, de attól sem, hogy a felperesek által indított felülvizsgálati eljárásban felülvizsgálati ellenkérelmet terjesszenek elő. Ezen túlmenően az indítványozók perújítási eljárást is kezdeményeztek.
- [21] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy önmagában az, hogy a vizsgált esetben, az alapperben egy hatályon kívül helyező végzés, és három ítélet született, továbbá hogy a bírósági eljárások több évig tartottak nem teremt kapcsolatot a jogorvoslathoz való alapjog alkotmányos védelmi köre és a Kúria panasszal támadott felülvizsgálati ítéletének a tartalma között. Az Alkotmánybíróság az indítványozók azon érvével összefüggésben, mely szerint a felperesek sem az alap, sem a megismételt, sem a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásban nem hivatkoztak a Tásztv. 6. § (2) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezésre és így nem állt módjukban a Kúria felülvizsgálati ítéletben foglalt a Tásztv. mondott rendelkezésével kapcsolatos jogalkalmazást vitatni, azzal szemben jogorvoslattal élni az alábbiakat jegyzi meg. A Kúria felülvizsgálati ítéletének az indokolásából megállapíthatóan a felperesek hivatkoztak a Tásztv. 6. § (2) bekezdésében foglaltakra. A felülvizsgálati ítélet indokolásának [12] bekezdése rögzíti, hogy a felperesek a korábbi bírósági ítéletek által sérült jogszabályi rendelkezések között megjelölték a Tásztv. 1–6. §-át. Úgyszintén az indokolás [20] bekezdésében a Kúria rögzítette, hogy a Kúria az érvénytelenséget a felperesek által hivatkozott Tásztv. 6. § (2) bekezdés megsértése miatt megállapította. Az Alkotmánybíróság emlékeztet továbbá arra is, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz hatásköre nem terjed ki annak a szakjogi kérdésnek az eldöntésére, és e körben a Kúria felülvizsgálati ítéletben elfoglalt jogértelmezésének a felülbírálatára, hogy az indítványozó1. használati jogának telekkönyvi bejegyzése alapjául a Kúria által figyelembe vett 1996. március 20-i megállapodás a Tásztv. 6. § (2) bekezdésébe ütközött-e, és e miatt érvénytelen volt-e.
- [22] Az indítványozók indítványukban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot is megjelölték a támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alaptörvény megsértett rendelkezései között. E vonatkozásban azonban önálló indokolást nem adtak elő, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmén keresztül állították annak a sérelmét. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelme körében Az indítványozók elsődlegesen azt kifogásolták, hogy álláspontjuk szerint a felperesek nem a Tásztv. 6. § (2) bekezdése alapján állították az indítványozó1. javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati jog alapjául fekvő, 1996. március 20-i megállapodás semmisségét. E mellett megismételték azon kifogásukat, hogy a Kúria nem indokolta meg azt, hogy miért nem alkalmazta az Áhtmód. alkotmányjogi panasz indítványukban is megjelölt egyes rendelkezéseit. Ezzel összefüggésben ismételten hivatkoztak arra, hogy a Kúria önkényesen járt el akkor, amikor a jogvitás ügy alapját képező jogviszonyra nem alkalmazta, az álláspontjuk szerint arra nyilvánvalóan alkalmazandó fenti jogszabályt. Fenntartották továbbá azt a kifogásukat is, hogy a bírósági eljárások indokolatlanul hosszú ideig tartottak, illetve hogy a Kúria a panasszal támadott felülvizsgálati ítéletében úgy támaszkodott az 1996. március 20-i megállapodás érvénytelenségének a megállapítása során a Tásztv. 6. § (2) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezésre, hogy azt az indítványozók nem vitathatták, a Kúria felülvizsgálati ítéletével szemben jogorvoslattal nem élhettek.
- [23] Az Alkotmánybíróság az indítványozók fenti érvelésével kapcsolatban rámutat arra, hogy a jelen végzésében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének (jogállamiság), illetve XXVIII. cikk (7) bekezdésének (jogorvoslathoz való jog) az alaptörvény-ellenességét állító indítványok tekintetében már megállapította, hogy azok nem vetették fel a támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését. Az Alkotmánybíróság az irányadó gyakorlata értelmében a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alkotmányos védelmi körébe tartozó észszerű időn belüli eljárás, megfelelő indokolási kötelezettség, és a hatályos jogot figyelmen kívül hagyó *contra legem* önkényes bírói jogalkalmazás állított sérelme tekintetében a vizsgált ügyben az indítványban kifejtett érvek alapján megállapította, hogy azok szintén nem alapozzák meg a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését. Önmagában az a körülmény, hogy egy bonyolult jogvitás ügyben az eljáró bíróságok csak több év elteltével hoznak a jogvitát jogerősen lezáró

döntést, még nem veti fel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [18]}.

- [24] Az indítványozók alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem támasztották alá azt, hogy a vizsgált ügyben a folyamatban volt bírósági eljárások két és fél éves időtartama miatt vetette fel a jogvita bíróság általi észszerű időn belül történő elbírálásának a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból folyó követelményének a sérelmét. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt is, hogy a Kúria támadott felülvizsgálati ítéletében eleget tett az indokolási kötelezettségének, e körben – egyebek mellett – indokolta azt is, hogy miért tekintette az indítványozó1. használati joga telekkönyvi bejegyzésére szolgáló okiratnak az 1996. március 20-i megállapodást, miért vette figyelembe az érvénytelenség megállapítása körében a Tásztv. 6. § (2) bekezdését illetve, hogy miért alkalmazta az Inyvtv. 62. § (1) bekezdését a felperesek törlési keresetének az elbírálása során. Az indítványozók érvei alapján az Alkotmánybíróság nem látta igazoltnak azt sem, hogy a Kúria felülvizsgálati ítélete felvetette volna az önkényes, *contra legem* bírói jogalkalmazáson alapuló alaptörvény-ellenesség kérdését. Önmagában az, hogy a Kúria a felülvizsgálati ítéletében nem osztotta az indítványozók felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtett jogi érveit, valamint a felülvizsgálati ítéletét nem az indítványozók által felhívott jogszabályra alapította, nem vet fel alkotmányossági kérdést, miként az sem, hogy az indítványozók vitatják a Kúria által a felülvizsgálati ítéletben elfoglalt törvényértelmezés helyességét.
- [25] Az indítványozók az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való alapjog sérelmére is hivatkoztak. E körben azt kifogásolták, hogy a Kúria támadott felülvizsgálati ítélete, amely kimondta az 1996. március 20-i megállapodás Tásztv. 6. § (2) bekezdésébe ütközés miatti semmisségét, nem rendelkezett az eredeti állapot teljes körű visszaállításáról. Az indítványozók szerint ez akkor történt volna meg, ha a Kúria a felülvizsgálati ítéletében a semmisség kimondása mellett visszaállította volna az indítványozó2. használati jogát a jogvita ügyben szereplő ingatlan tulajdoni hányadrészére. Az indítványozók érvelése szerint, mivel a Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletében úgy mondta ki az 1996. március 20-i megállapodás semmisségét, és ennek jogkövetkezményeként úgy rendelte el az indítványozó1. ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati jogának a törlését, hogy a mondott megállapodásban az indítványozó1.-nek használati jogot engedő indítványozó2. használati jogát egyidejűleg nem állította vissza, ellentételezés nélkül kisajátította az indítványozó2. használati jogát. Az indítványozók hivatkoztak arra is, hogy a használati jog a tulajdonhoz való alapjog alkotmányosan is elismert részjogosítványa, aminek a Kúria felülvizsgálati ítéletével való elvonása a vizsgált esetben ellentételezés nélküli kisajátítást jelentett.
- [26] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozók fentiekben kifejtett érvei alapján nem állapítható meg alkotmányjogilag értékelhető kapcsolat a Kúria panasszal támadott felülvizsgálati ítélete és a tulajdonhoz való alapjog alkotmányos védelmi köre között. Az Alkotmánybíróság ismételten emlékeztet arra, hogy a Kúria felülvizsgálati ítéletében alkalmazott jogkövetkezmény, ehhez kapcsolódóan az *in integrum restitutio* Kúria által történt meghatározása a Kúria hatáskörébe tartozó olyan szakjogi kérdés, amelynek a felülbírlatára az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben nem rendelkezik hatáskörrel. Az indítványozók a Kúria támadott felülvizsgálati ítéletében foglalt jogkövetkezményeket a kisajátítás alkotmányjogi értelemben vett fogalmával azonosítják, a megállapított jogkövetkezményeket (semmisség, nem teljes körű *in integrum restitutio*) tekintik ellentételezés nélküli és ekként alaptörvény-ellenes kisajátításnak. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz és örökléshez való alapjog a már megszerzett tulajdont védi, a XIII. cikk (2) bekezdése pedig arról rendelkezik, hogy milyen alkotmányos feltételek és garanciák mellett kerülhet sor kivételesen a tulajdon elvonására {3132/2018. (IV. 19.) AB határozat, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a kisajátítás a tulajdonos személyében bekövetkező változást jelent. Bár a tulajdonjog egyes részjogosítványaira így a használati jogra is kiterjed a tulajdonhoz való alapjog alkotmányos védelmi köre, a vizsgált esetben sem az állam javára történő tulajdon elvonás, sem a kisajátítás szintjét el nem érő tulajdoni korlátozás (tulajdoni részjogosítvány/használati jog korlátozás) nem merül fel a Kúria panasszal támadott felülvizsgálati ítéletével összefüggésben. A Kúria felülvizsgálati ítéletében foglalt döntés értelmében, a jogvita ügyben szereplő ingatlan hányadrészen ingatlan-nyilvántartáson kívül, kötelmi jogi jogalapon továbbra is az indítványozó1. használati joga maradt fenn, továbbá a mondott ingatlan hányadrész tulajdonában változás nem következett be, az továbbra is a Magyar Állam tulajdonában maradt. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmét állító panasz esetében sem látott alapot az érdemi vizsgálat lefolytatására az Abtv. 29. §-ában foglalt alternatív feltételek teljesülésének a hiánya miatt.

- [27] 3. Az Alkotmánybíróság a fent kifejtettek alapján az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. november 10.

*Dr. Juhász Imre s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Juhász Imre s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Czine Ágnes*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Imre s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Horváth Attila*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Imre s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Juhász Miklós*  
alkotmánybíró helyett

*Dr. Juhász Imre s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró  
az aláírásban akadályozott  
*dr. Sulyok Tamás*  
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/317/2019.

• • •